

Bölüm 8

İÇ GÖÇÜN NEDENLERİ VE SONUÇLARININ ANALİZİ: MUŞ İL ÖRNEĞİ¹

Vedat YILMAZ²
Sedat KARAKAYA³

GİRİŞ

Göç; genellikle, bir yerleşim alanından bir başka yerleşim alanına, bir ülkeden başka bir ülkeye, bir şehirden başka bir şehre yerleşmek veya süreli olarak yapılan eylem için kullanılan bir terimdir. Olağanüstü şartların neden olduğu nüfus hareketleri göçleri çoğu zaman kalıcı hale getirirken, süreli olarak yapılan yer değiştirme eylemi de şartlara göre kalıcı hale gelebilmektedir. Dolayısıyla göçler ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel gerekçelerle yapılabildiği gibi, zorunlu hallerde zorunlu ve kalıcı olacak şekilde yapılabilmektedir. Mekânsal yer değişikliği olarak ifade edilen göç, fiziksel bir yer değişikliğinin (Özer, 2004: 11) yanı sıra sosyolojik, politik ve kültürel değişiklikleri de beraberinde getiren sosyal bir olgudur. Keleş'e göre (2012: 35) kentleşmenin de nedenleri arasında sayılan nüfus hareketleri, ekonomik, siyasal ve sosyo-psikolojik etmenlerin etkisi altında gerçekleşir. Bütünleşik olan bu etmeleri birbirinden ayırmak çoğu zaman da mümkün görülmemektedir. İsteğe bağlı veya zorunlu olsa da oluşturduğu tesirler bakımından her halükarda hem kişinin yaşantısında hem de içinde bulunan toplum ve şehirlerde birçok değişiklik meydana getirmektedir. Bu sebeple, olağanüstü şartlar (savaş, doğal afet vb.) nedenlerle yapılan zorunlu göçler gibi, sosyo-ekonomik gelişmişlik farklarının bölgesel ve küresel düzeydeki eşitsiz dağılımı gibi gerekçeler de göçün temel nedenleri arasında sayılmıştır. Ne yazık ki tarihsel bir olgu olması gereken bu gerekçeler, günümüz göçlerinin temel nedeni olmaya devam etmektedir. Öte yandan göç olgusundaki sürekliliği sürdüren etmenler de yok değildir. Ekonomi ve güvenlik başta olmak üzere birçok farklı etken, göç olgusunu besleyen ve sürekliliğini sağlayan faktörlerdir.

¹ Bu çalışma 25-27 Ekim 2018 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi tarafından düzenlenen 12. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumunda (KAYSEM 12) sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve güncellenmiş halidir

² Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İİBF Kamu Yönetimi Bölümüvedatyilmaz1977@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, s.karakaya@alparslan.edu.tr

verilmesi, hayvansal üretim ve besiciliği geliştirecek ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi (yonca gibi), bölgeyle uyumlu hayvancılığa dağ keçisi gibi) ön ayak olunması gibi küçük ve planlı adımların atılması göçü önleyebileceği gibi, geri dönüşleri de sağlayabilecek adımlar olacaktır. Bu küçük hamleler, bir taraftan genç nüfus için yeni istihdam alanları oluştururken, diğer taraftan şu an atıl durumda bulunan Muş Ovasının ülke ekonomisine kazandırılması anlamına gelecektir. Alparslan I ve Alparslan II barajlarının tarımsal üretimde yaracağı farklar bile, çiftçilerde bir umut ve beklenti oluştururken, bahsedilen alanlarda yapılacak kısmi atılımlar hem bölge hem de ülke ekonomisinde hissedilir derecede önemli farklar ortaya koyacağı aşikârdır. Dolayısıyla gelişmiş bölgelere yapılan göçe üretilecek çözüm büyükşehirlerdeki yönetsel büyük çözüm politikalarıyla değil, göç edilen mekânların özgün potansiyellerinin etkin bir şekilde kullanımıyla mümkün hale gelmektedir.

Son olarak; göç yaşanan şehirlerdeki tarım ve hayvancılığın canlandırılmasını teşvik edici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi halinde hem o şehrin ekonomisi canlanarak göçler önlenecek hem de Türkiye’de her geçen yıl azalım gösteren tarım ve hayvancılık sektörlerinde de bir ivme kazanılacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Başel, H. (2006), İç Göçün Sonuçları ve İşgücüne Etkileri, *Siyaset ve Sosyal Konferansları Dergisi*, ss. 288-321.
- Bostan, H. (2017), Türkiye’de İç Göçlerin Toplumsal Yapıda Neden Olduğu Değişimler, Meydana Getirdiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Coğrafya Dergisi*, S. 35, ss. 1-16.
- Ekici, S. & Tuncel, G. (2015) “Göç ve İnsan”, *Birey ve Toplum Dergisi*, C. 5, S.9, ss. 9-22.
- Günay, E. & Atılgan, D.& Serin, E. (2015), “Dünyada ve Türkiye’de Göç Yönetimi”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 7, S. 2, ss. 37-60
- Keleş, R. (2012) *Kentleşme Politikası*, 12. Basım, İmge Kitabevi, İstanbul.
- Özer, İ. (2004), *Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişim*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Parlak, B.& Caner, C. (2012), *Karşılaştırmalı Siyasal ve yönetsel Yapılar*, Orion Kitabevi, Ankara.
- Sayılan, H. (2007), *Muş ilinde Kültür Turizmi Potansiyelinin Coğrafi Yönden Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Serter, Nur (1994), *Türkiye’nin Sosyal Yapısı*, Filiz Yayınları, İstanbul.
- Şen, M. (2014), “Türkiye’de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi”, *Çalışma ve Toplum Ekonomi ve Hukuk Dergisi*, Sayı 1, ss.231-256.
- Yılmaz, A. (2014), “Uluslararası Göç: Çeşitleri Nedenleri ve Etkileri” *TurkishStudies*, Volume 9/2, Ankara.
- TÜİK(2001), <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (Erişim Tarihi: 02.10.2018).
- TÜİK (2017), www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1595 (Erişim Tarihi:

- 02.10.2018).
- TÜİK (2018), Yıllara ve Cinsiyete Göre İl/İlçe Belde/Köy Nüfusu, Genel Nüfus Sayımları. <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> (Erişim Tarihi: 14.10.2018).
- Tarım ve Orman Bakanlığı (2018), <https://www.tarimorman.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 09.10.2018).
- “Hayvancılıkta Girdi Maliyeti Yüksekliği Karlılığı Azaltıyor”, (2015),<http://www.tarim.com.tr/> (Erişim Tarihi: 15.10.2018)
- Yalçın, C. (2004), *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Yurt Ansiklopedisi (1982), “Muş”, md. 8., Anadolu Yayıncılık, İstanbul
- <https://www.tarimorman.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.10.2018).
- <https://www.nufusu.com/il/mus-nufusu>, ET: 07/10/2018
- <http://www.illerarasimesafe.com/>, ET: 07/10/2018
- <http://www.cografya.gen.tr/tr/mus/ekonomi.html>. 08/10/2018
- <https://www.nufusu.com/il/istanbul-nufusu29/12/2018>.